

Front Cover

Back Cover

HAPAINGA ra, e te Iwi Maori te Kauae o te Tai Rawhiti, kia eke ki runga ki te Rangi e tu iho nei, Aue, arara, tu iho nei.

Whakaarahia i te ahiahi ka tata whiti e, ka tata tongae, ko Marutawhaitari ka tata whiti e, ka tata tonga e.

He Piipi, He Piipi, He Piipiwharauroa, taku Manu Tuarangi. A, tenei ete Iwi ka tukua, kia Tiu haere atu i roto o te Komurimuri, kia whakaeke atu ki runga ki nga Tupari maunga o te Tai whakarunga.

A mate Tuparara Tawakewake, o roto o te kotonga e whiu kia miri haere i runga i nga mania papa tairite o te Tai whakararo.

A, tenei e te Iwi, ka tau atu ki o koutou marae, Tioro ai, Tioro, Tioro, Tioro i te whitu, Tioro, Tioro, Tioro i te waru. A, me Tioro rawa ano hoki ete Iwi, ki te hoi o to taringa E— —o— — me nga Hapu e piri ana kia koe i roto o to takiwa. Te Iwi e tena ra koutoukatoa.

Katahi rawa ano ahau te Piipi nei, ka maranga ake i te Papa-nui-o-Karioi, kua titiro ahau ki nga whetu o te Rangi, e noho wehewehe ana, mete raruraru ano i roto, ko Matariki te kai whakahiatu, ko Matahi-o-Rehua te kai whakahangai i te takoto a te Mangoroa.

Ahu mai, ahu mai, huia mai, huia mai, whakakotahitia mai to koutou whakaaro e nga Iwi Maori katoa o roto o te Rohe Pooti o te Tai Rawhiti.

Ki te tangi Tioro, Tioro, Tioro a te Piipi e karanga atu nei kia koutou-ara.

Tukua mai kopu kia mo runga, tukua mai Parearau, kia mo raro, kia whakatakataka ko te manu nui na Ruakapanga, ka tu utu te heihei ka rooki te tai e whatiwhati i; ka rere whakaitu ki te po ka takahia te wai korire e te nihoo te kuri mooi au; ka hei ta hau; ka hei tahau e te teete nau ka whakaoho i te moe ka potapota rikiriki te kiri o te tangata, koia ka katea ki te hara tua kite hara kino, tangaroa whititura whitiaro, ko te toherere o te mahanga ka, toreemi toremi.

Heoi ra e te Iwi kua whakatoremi tia ketia to tatau waka ki roto o te waha o te Parata, na konei ra ete Iwi, ka tioro atu nei ta koutou manu, kia tukua katoa tia mai kiau o koutou Pooti, ate wa ano ia o te Pooti mema e haere ake nei.

Ehara i te mea e te iwi maku tatou ka ora ai i enei mate kino. Engari he ngakaupouri, hei whakamatau noa ake, maana hoki ka mate tonu, e taea hoki te pewhea ua tatou e te Iwi, i te mea kua mate ke noa atu tatou me te whenua hoki.

Tiro hia iana e tatou ki o tatau mema. O, mua o te takiwa ia Taareha ma, a, tuku iho, tuku iho, A, tae rawa mai nei ano hoki kia Timi Kara e tu mai nei i roto o te Paremata inaianei.

Tena e te Iwi, I roto o te tuunga o enei mema Honorepera, ka hori ake nei, Kowai o tatau hei whakarite ki te nui o to ratou matauranga a tutuki ana ki te rangi, me to ratou kaha, me to ratou uua ano hoki mehemea kote uua i te Pakake, ki te tohe tonu ki te Paremata kia whakaputaina he rongo mau kite whenua mete whakaaro Rangatira ano hoki kinga Iwi Maori, e tau nei i Aotearoa me Aropawa.

Na e te Iwi heoi rawa ano te taonga i puta mai kia tatou, kinga Iwi Maori, roto o te tuunga o te Paremetsa tuatahi, a, tae rawa mai ano hoki ki tenei, ara, ki Paremetsa tuangahuru o Niu Tireni, kote taimaha, kote pouri, mete Puna Roimata.

Whakarongo, Inaianei tonu e te Iwi kei te aue te marae, kei te tangi taukiri te whare, kei te huri taupoki te whenua, a, kei te au kawa rawa ano hoki o te reinga te Iwi Maori e Tangi Tiwerawera, ana, me pewhea ka taea ai te whakamarie.

Heoi ra ete Iwi kaati te noho i raro aua e mangere. Engari me tu ki runga kia kaha whaka tangata.

Erua ano nga kirehe e whakararu nei i te ao, koia pu te take ote tono a ta koutou manu kia tukua mai o koutou Pooti mona, mo nga take erua ka whakahuatia i raro iho nei, ara.

1 (Tuatahi).—Konga moni Reiti, konga moni Taake, konga moni Itarete, konga moni Tiuti, menga moni katoa atu aha ranei, monga mea pera, Epa ana ki runga kinga whenua, e mau ana ki roto kinga ringaringa ake o te Iwi Maori, me o ratou whare, me a ratou kararehe, me a ratou rawa katoa atu me tino whaka kahore rawa atu enei moni katoa i runga i te taha kite Iwi Maori.

(Whakamaramatanga).—Kihei te Kawanatanga, onamata, i whai whakaaro, ki te whakahuihui, ki te whakauruuru ranei i etahi onga Rangatira o te Iwi Maori, ki roto ki tetahi pukapuka kirimina mote moni i namaia e te Kawanatanga o Niu Tireni, kia te Kawanatanga o Ingarangi, ara, i nga moni e wha tekau Miriona Pauna nui atu iti iho ranei.

2 (Tuarua).—Ko te mana mete Rangatiratanga o te Iwi Maori o tua iho kia whaka motuhaketia mai ete Paremetsa ki runga ki tona mana akeano, ara, ki runga ano ia ki nga whenua e mau ana ki roto onga ringaringa ote Iwi Maori, apiti atu ki o ratou whare, me a ratou kararehe, me a ratou rawa katoa atu.

(Whakamaramatanga).—Kia hangai pu ai ki ta te Ture nui o Niu Tireni o te tau o te Ariki 1852, 15 me 16 Wikitoria, Upoko 72, Rarangi 71:—

"TEKIONA 71.—Na reira e Tika ana kia hanga he Ture i runga i nga ritenga me nga mahi katoa mo

nga Iwi Maori o Nui Tirenī no o ratou tupuna iho ano, tuku iho tuku iho, ko nga tikanga rereke, kai tangata nei me kape atu, me tino hohoro te whakaae i tenei taima tonu, he Kawanatanga mo ratou ake ano, mo a ratou mahi, me a ratou meatanga katoatanga, a etahi Iwi ki etahi Iwi ano o ratou, ara, me ata whakaaro. Ka wehe rawa atu ai he takiwa, hei taunga iho, mo aua Ture Maori katoa no ona tupuna tuku iho tuku iho. Na, he mea tino tika rawa ia ma te Kuini i runga i te Reta Tapu (Peitana) e whakaputa atu i raro o te Hiiri Nui o te Rangatiratanga o Ingarangi ki te hanga Ture hoki i ia wa i ia wa, hei whakamana, koia kua korerotia i runga ake nei. Ko aua Ture katoa a te Maori, me aua ritenga me aua mahi katoa hoki o mua tuku iho tuku iho, me mahi katoa ano kaua ia e rereke rawa atu i nga Ture o Ingarangi, me ona wahi katoa hoki e mohiotia iho nei koia ano ia."

Ko enei take ano erua kua whakahuatia i runga ake nei, nga take a ta koutou manu, ka Tioro tonu atu nei ki a koutou, kia uekaha kia ueha, kite hapai, ki te tautoko, i ta koutou manu, kia kaha ai ta koutou manu kite whakamomori tonu atu ki roto ki te waha o te Raionaehoro mai nei i te whenua mete tangata ano hoki.

Engari e te Iwi, e matau ana ta koutou manu, ekore rawa enei take erua e whakaaetia, mai e te whare ra, no te mea ka anga atu te koinga o enei take ki nga Iwi Pakeha, a, he rangimarie tanga ia ki te taha ki nga Iwi Maori, Otira Mehemea tonu ate Kawanatanga me te Paremete hoki ka tino uaua rawa kite whakakahore tonu i enei take.

Heoi ano ra e te Iwi, kia whakaiongo mai o koutou taringa, kua taea te whakamutunga. Kote tino wa ia e whakawhanau tia ai nga tamariki.

Ka kaha tohu ta koutou manu, e kore e pawera, ekore e pouri, ekore ano hoki e Tumatatenga, ahakoa i te ora, ahakoa i te mate. Engari ka tonoa hangaitia tonu tia atu e ta koutou manu ki to tatau matua kia te Kawanatanga, kia Meingatia e te Runanga nui o Niu Tirenī hei Ture, ara tetahi (Pire whakapoto Iwi Maori).

Hei whakangaro mote Iwi Maori, kia wawe ua tatou nei e te Iwi, te ngaro whakarere atu i runga i te mata o te whenua katoa.

Kei moumou whakaporearea noa hoki ate Kawanatanga, ki te hanga Ture huhua, motatau nei e te tangata Maori o Niu Tirenī.

Ka kaha tonu ano hokita koutou manu ki te tangi Tioro, Tioro, Tioro kite hoi o nga taringa onga Mema Honore Maori tokotoru o Niu Tirenī, kia huia mai o ratou whakaaro, ara kia whakakotahitia mai ta ratou haere, hei runga anake hei te tangi ate Piipiharauroa, e Tioro nei, kui, kui, koro, koro, whiti, whiti ora ora.

Hei runga ano hoki ia koutou e nga Iwi Maori katoa o te Tai Rawhiti, tetahi kowhitihitit, hei oranga mote poho o ta koutou manu, kia taea ai eia te tu ki te whawhai ki nga kaiaia kino o te Rangi, Kauaka, Kauaka rawa ki nga moni ate Kawanatanga o te koroni, koia pu te take o te Taniwha, e patu nei i te tangata, e whakangaro nei i te Iwi Maori. Ehoro nei, e peehi nei i te whenua kia totolu ki raro kite hohonu tanga o nga rire o te waha o te Parata.

Na whakarongo mai e te Iwi, kia kaha koutou ki te awhina, kite tautoko i ta koutou manu ki nga huarahi o te Tika, ara, ki nga huarahi e ahu ana whaka-te-rangi, kei reira te Ariki hei tuara mo ta koutou manu.

E matau ana koutou ki ta Heemi e ki nei Up. I., R. 17:—"No runga nga homaitanga papai katoa, nga mea katoa e tino tika ana, he mea heke iho note matua onga whakamararama, kahore nei ona putanga ke tanga, kahore hoki he atarangi o te tahuri."

Tirohia ano hoki e koutou i roto i te ngakau mamae me te ngakau pouri te Tangi Tiwerawera Aramoto a Rawiri 46 onga Waiata taea noatia te whakamutunga o taua Waiata.

Ko te Atua to tatou piringa, me te tatou kaha, he kai awhina e tino tata ana kia tatou i nga wa ote he.

Tera atu tenui nga o nga kupu o runga me nga kupu o raro. Ekore e taea i te iti onga parirau o ta koutou manu i tenei taima.

Na ta koutou manu ka tata nei te puta ki runga, Tioro, ai i te whitu, Tioro ai i te waru. Ara.

Na Te Piipiharauroa.